

Oppiminen ja osaaminen näkyväksi -Mahara/KTAMK

Sari Mämmioja

Kaupan ja kulttuurin toimialan opinnäytetyö
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Tradenomi

TORNIO 2013

TIIVISTELMÄ

KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULU, Tietojenkäsittely

Koulutusohjelma:	Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Opinnäytetyön tekijä(t):	Sari Mämmioja
Opinnäytetyön nimi:	Oppiminen ja osaaminen näkyväksi -Mahara/KTAMK
Sivuja (joista liitesivuja):	25
Päiväys:	21.07.2013
Opinnäytetyön ohjaaja(t):	Sari Hohtari
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkin, kuinka saataisiin oppiminen ja osaaminen näkyväksi ePortfolion avulla. Tarkemmin sanottuna tutkin Maharan käyttöä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa, kuinka sitä hyödynnetään opetuksessa ja kuinka sen käyttöä voitaisiin lisätä.</p> <p>Tein tutkimuksen kvalitatiivisena tutkimuksena. Toteutin sen verkkokyselynä google driven lomakkeella. Kyselyn kohteena olivat Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilökunta. Vastauksien perusteella tein yhteenvedon Maharan käytöstä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Yhteenvedon perusteella tein suosituksia siitä, kuinka Maharan käyttöä ja hyödyntämistä, sekä tuntemusta voitaisiin lisätä ja kuinka Maharaa voitaisiin käyttää paremmin oppimisen tuloksien näkyväksi tekemiseen</p> <p>Aineistona käytin muun muassa netistä löytyviä artikkeleita, Maharan kotisivuja ja kirjoja.</p>	
Asiasanat: oppiminen, kvalitatiivinen tutkimus, opetus	

ABSTRACT

KEMI-TORNIO UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, Business and Culture

Degree programme:	Bachelor of Business Administration
Author:	Sari Mämmioja
Thesis title:	Making learning outcomes visible - case Mahara/KTAMK
Pages (of which appendices):	25
Date:	21.07.2013
Thesis instructor:	Sari Hohtari
<p>The objective of this thesis was to research how to make students' learning outcomes visible through the Mahara ePortfolio system. More specifically, the objective was to learn how teachers use Mahara ePortfolio at Kemi-Tornio University of Applied Sciences and how they could increase its use in teaching.</p> <p>I conducted the research by using qualitative research. I collected materials, i.e. articles, from the Internet and I studied books on the topic of the research. In addition, I carried out a web survey with a focus on teaching staff at Kemi-Tornio University of Applied Sciences. On the basis of the answers to the survey questions I compiled a summary of the use of Mahara at Kemi-Tornio University of Applied Sciences.</p> <p>On the basis of the analysis, I provide recommendations for how to increase the use of Mahara in education and how to increase the knowledge of and the user skills concerning the Mahara ePortfolio system.</p>	
Keywords: learning, qualitative research, teaching	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	1
ABSTRACT	2
SISÄLLYS	3
1 JOHDANTO.....	4
1.1 Toimeksiantaja	5
1.2 Tavoite.....	5
1.2.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	6
1.3 Toteutus	8
2 OPPIMISEN JA OSAAMISEN NÄKYVÄKSI TEKEMINEN	10
2.1 Portfolio.....	12
2.2 ePortfolio	13
2.2.1 Mahara.....	14
2.2.2 Kyvyt.fi	14
2.3 ePortfolio vai paperiportfolio	15
2.4 ePortfolio oppimisen tukena.....	15
2.4.1 ePortfolion visuaalisuus	16
3 KUINKA MAHARAA HYÖDYNNETÄÄN KEMI-TORNION	
AMMATTIKORKEAKOULUSSA	17
3.1 Verkkokysely.....	17
3.1.1 Kuinka moni käyttää Maharaa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa?.....	18
3.1.2 Mihin Maharan käyttäjät tähtäävät Maharan käytöllä?	19
3.1.3 Voitaisiinko Maharan käyttöä lisätä opetuksessa?	20
3.1.4 Mitä hyötyä Maharan käytöstä on?	21
3.1.5 Kuinka opettajat hyödyntävät Maharaa?	22
4 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	23
LÄHTEET	25

1 JOHDANTO

Kaikkihan tietävät portfolion, -ansiokansio, näytekansio, edustuskansio-, johon on kerätty näytteitä omasta osaamisesta, koulutuksesta sekä taidoistaan. Nyt täytyy kuitenkin muistaa, että portfolio ei ole pelkkä CV. Portfolio voi olla osa ansioluetteloa, mutta ei korvaa sitä.

Otetaan käytännön esimerkiksi opettajat. He keräävät ja ovat keränneet vuosia materiaalia oman työnsä tueksi. Mappeja täynnä materiaalia mitä erilaisempiin yhteyksiin. Entä jos nämä kaikki olisivatkin sähköisessä muodossa verkossa, aina käden ulottuvilla. Olitpa sitten missä päin maailmaa tahansa. Olettaen tietenkin, että pääset internetiin. Puhumme siis ePortfoliosta.

ePortfoliota voidaan ehkä kuvata sanoin julkinen kokoelmapankki. Se voi koostua tekstitiedoista mutta myös kuvista ja videoista sekä muista multimediaelementeistä. Verrattuna perinteiseen paperiportfolioon, saadaan nyt tehtyä paljon monipuolisempi portfolio omista tiedoista, taidoista ja koulutuksesta, ja ne saadaan myös näkyviin.

ePortfolion tekemiseen löytyy jo valmiita web-sovelluksia. Näistä tutkin tarkemmin Maharaa ja sen käyttöä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Tutkin, kuinka sitä hyödynnetään Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa ja muissa Suomen ammattikorkeakouluissa. Tutkimuksen pohjalta teen suosituksia Kemi-Tornion ammattikorkeakoululle siitä, kuinka Maharan käyttöä voitaisiin lisätä ja kuinka Maharaa voitaisiin käyttää oppimisen tuloksien näkyväksi tekemiseen. On huomattu, että Maharaa ei hyödynnetä siinä määrin, kuin se olisi mahdollista.

Mahara on avoimen lähdekoodin ePortfolio, jota käytetään muun muassa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Sen ideana on kannustaa opiskelijoita julkaisemaan tuotoksiaan verkossa. ePortfolion käyttöä voitaisiin myös lisätä muun muassa tehtävien palautuksen välineenä. Julkinen näkyvyys parantaisi vastauksien laatua ja oppilaat

panostaisivat niihin enemmän. Samalla myös opiskelijan oma ePortfolio täydentyisi koko ajan ja oma osaaminen ja oppiminen tulisi näkyviin.

1.1 Toimeksiantaja

Tämän työn toimeksiantaja on eOppimiskeskus. eOppimiskeskus on osa Lapin korkeakoulukonsernin tukipalvelukeskusta. He vastaavat Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun ja ammattiopisto Lappian verkko-opiskelun ja verkko-opetuksen tukipalveluista.

Tukipalveluihin kuuluvat esimerkiksi opiskelijoiden perehdyttäminen verkko-opiskelussa käytettäviin välineisiin ja verkko-opiskelun toimintaperiaatteisiin osana opiskelua. Tukipalvelut voivat myös kohdistua asiakkaan oman tukihenkilöstön tukemiseen sekä heidän opettajien ja oppilaiden käytönaikaiseen tukeen.

1.2 Tavoite

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa on käytössä Mahara-ePortfolio. Se on hiljattain otettu uutena käyttöön, eikä sen järjestelmällistä käyttöönottoa ole vielä tarkemmin tehty. Jokainen opettaja on itse saanut päättää ottaako sen käyttöön vai ei.

Tekemäni tutkimuksen tavoitteena on etsiä uutta tietoa tai pohtia olemassa olevan tiedon sovellettavuutta. Tutkin Maharan käyttöä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Teen tutkimuksen kvalitatiivisena tutkimuksena. Haastattelen Maharan käyttäjiä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa ja tutkin, kuinka muissa ammattikorkeakouluissa sovelletaan Maharan käyttöä. Näiden pohjalta teen suosituksia Kemi-Tornion ammattikorkeakoululle. Tutkimuksen onnistumisen kannalta on myös tärkeää kysyä, mihin käyttäjä Maharaa käyttämällä tähtää.

Tutkimuskysymykset ovat

1. Minkälaisia kokemuksia Maharasta on yleisesti?
2. Miten Maharän käyttöä voitaisiin lisätä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa?

1.2.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

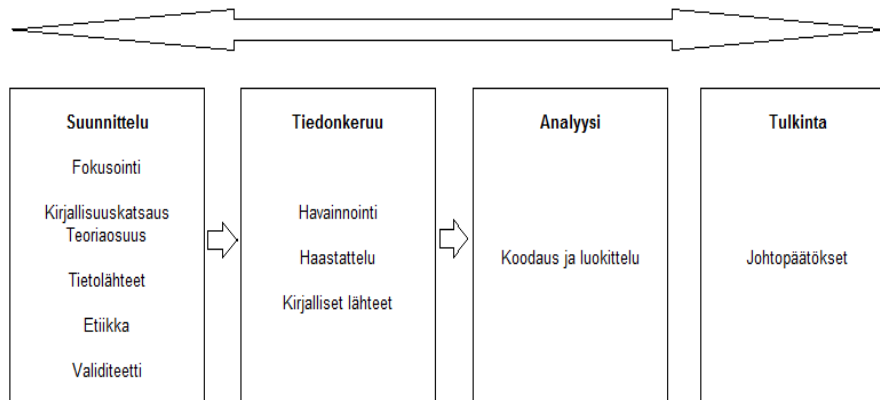
Kvalitatiivinen tutkimusote perustuu eksistentiaalis-fenomenologis-hermeneuttiseen tieteenfilosofiaan. Kvalitatiivinen tutkimus tarkoittaa kokonaista joukkoa erilaisia tutkinnallisia tutkimuskäytäntöjä. Teorian ja paradigman puutteesta johtuen kvalitatiivista tutkimusmenetelmää on vaikea määritellä tarkasti. Kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä ei myöskään ole täysin omia metodeja. Sen tavoitteena on ymmärtää ihmistä ja löytää selityksiä hänen valinnoilleen, käyttäytymiselleen ja mielipiteilleen. Sen pyrkimyksenä on paljastaa niin sanotusti odottamattomia seikkoja. Tämän vuoksi lähtökohtana on asian ja aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu, ei niinkään hypoteesin tai teorian testaaminen. (Heinonen, hakupäivä 01.04.2013; Hirsijärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara Paula, 2007, 130-160.)

Kvalitatiivinen tutkimus voi noudattaa yleistä tutkimuksen prosessikaaviota (Kuva 1). Koko tutkimusprosessi voidaan vaihteistaa suunnitteluun, tiedonkeruuseen, analyysiin ja tulkintaan. Kun tutkimusta aletaan suunnittelemaan, aloitetaan tutkimusongelmasta ja sen määrittämisestä. Tämän jälkeen mietitään tutkimuskysymykset. Tutkimuskysymyksiin haetaan vastaukset aineistolla.

Kvalitatiivinen tarkoittaa laadullista, eli puhutaan laadullisesta tutkimuksesta, siinä ei käsitellä lukuja ja niiden välisiä suhteita, vaan kaikkea muuta mitä jää jäljelle. Laadullinen tutkimus auttaa ymmärtämään ilmiötä, eli mistä tässä oikein on kyse.

Tutkimukseni kannalta tätä voidaan miettiä, että miksi käytämme Maharaa ja mistä sen käytössä on kyse.

Laadullista tutkimusta käytetään muun muassa, kun tutkittavasta asiasta tai ilmiöstä on vähän tietoa tai ei lainkaan, kun halutaan saada ilmiöstä syvällisempi näkemys, tai kun luodaan uusia teorioita ja hypoteeseja. (Kananen, Jorma, 2010, 36-73.)

Kuva 1. Laadullisen tutkimuksen prosessikaavio.

Kvalitatiivisen tutkimuksen etuja ovat joustavuus, luovuus ja spontaanisuus. Tämä sallii suunnitelmien muuttamisen tilanteen niin vaatiessa. Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä antaa myös hyvin tilaa tutkimuskohteena olevien henkilöiden omille tulkinnoille. Tutkimuksen kohdehenkilöt saavat kertoa vapaammin omista kokemuksistaan ja mielipiteistään tutkittavasta aiheesta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa suositaan metodeja, joissa tutkittavien ääni pääsee kuuluviin, esimerkiksi ryhmähaastattelut, teemahaastattelut, osallistuva havainnointi sekä erilaisten dokumenttien ja tekstien erittelevä analyysi. Tutkimuksen kohderyhmä valitaan tarkoituksenmukaisesti, ei sattumanvaraisesti. (Heinonen, hakupäivä 01.04.2013; Hirsijärvi & Remes & Sajavaara 2007, 130-160; Kananen, Jorma, 2010, 36-73.)

Aineistoa voidaan kerätä myös kyselyllä eli tekemällä survey-tutkimus. Siinä kohdehenkilöt muodostavat näytteen tai otoksen tietystä perusjoukosta. Survey-tutkimuksella saadaan kuva laajojen joukkojen käsityksistä, mielipiteistä ja asenteista. Jokaiselta kohdehenkilöltä kerätään aineistoa esimerkiksi kyselylomakkeella. Saadun aineiston avulla pyritään selittämään, vertailemaan ja kuvailemaan ilmiötä, jota tutkitaan. Kyselyn haittoina nähdään muun muassa se, että ei voida tietää kuinka vakavasti vastaaja ottaa kyselyn ja siihen vastaamisen. Kysely on myös helppo ohittaa ja jättää vastaamatta. (Hirsijärvi & Remes & Sajavaara, 2007, 188-199; Anttila, Pirkko, hakupäivä 3.12.2013.)

1.3 Toteutus

Opinnäytetyössäni käyn läpi tekemääni tutkimusta Maharan käytöstä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Toteutin tutkimukseni kyselyn survey-tutkimuksena eli tein verkkokyselyn google driven lomakkeella ja suuntasin verkkokyselyn mahdollisille Maharan käyttäjille Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa. Vertailukohteeksi otin muutaman muun ammattikorkeakoulun Suomessa. Tarkoitukseni oli tehdä oma verkkokysely ammattikorkeakoulujen opintosihteereille ja vastauksien pohjalta tehdä suosituksia, kuinka Maharan käyttöä voitaisiin vielä lisätä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa.

Heti alkuun jouduin kuitenkin jo muuttamaan suunnitelmiani, kun en saanut ainuttakaan vastausta verkkokyselyyni muista ammattikorkeakouluista. Hetken asiaa mietittyäni päätin lähettää verkkokyselyn koko Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilökunnalle ja tutkia Maharan käyttöä tältä pohjalta. Vastauksia kaikkiaan verkkokyselyyn tuli vain 12. Tämä laittoi miettimään muun muassa, että tiedetäänkö Maharasta riittävästi Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa.

Verkkokyselyn vastauksia käyn tarkemmin läpi opinnäytetyöni kolmannessa luvussa. Lopuksi, luvussa neljä, teen yhteenvedon saaduista vastauksista ja annan vinkkejä, kuinka Maharaa voitaisiin hyödyntää paremmin oppimisen tuloksien näkyväksi tekemiseen Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa.

2 OPPIMISEN JA OSAAMISEN NÄKYVÄKSI TEKEMINEN

Raahen Voorumi-päivillä vuonna 2011 oli tullut esiin muun muassa se, kun opettajahenkilöstöltä kysyttiin, kuinka ePortfoliota voitaisiin hyödyntää koko kouluyhteisön kehittämisessä, että heillä oli tarve saada osaaminen monipuolisesti esiin. ePortfoliota voitaisiin esimerkiksi hyödyntää koulujen kehityshankkeissa. ePortfolioilla saataisiin jokaisen opettajan asiantuntijuus helposti esiin ja ne myös löytyisivät helposti. Näin saataisiin työntekijät tekemään sitä, mitä he oikeasti parhaiten osaavat ja toisetkin tietäisivät siitä. Tämä myös helpittäisi avun pyytämistä, kun tietäisi keneltä sitä kannattaisi kysyä. (Kova & Pietikäinen 2011, hakupäivä 15.01.2013.)

Nykyajan opiskelijoiden 'kopioi ja liitä'-sukupolvi ei näe mitään järkeä tuhлата aikaa työhön, jota ei voida arvioida. Aitoon arviointiin liittyvät tehtävät yhdistävät opiskelijoiden kokemukset ja niillä on tarkoitus olla ilmeisiä ja todellisia. Portfoliot, projektit, ryhmätyöt ja esitelmät voivat toimia arvioinnin strategiana ja aitoina oppimiskokemuksina opiskelijoille. Samaan aikaan opiskelijat oppivat näiden asioiden tärkeyden oppimisen arvioinnissa, joka myös kannustaa parempaan tekemiseen ja lopputulokseen. (McArdle, Felicity, hakupäivä 14.11.2013, 68.)

Vuonna 2002 LaGuardian Community College New York:ssa aloitti vuoden kestävä kehitysprojektin ja luokkahuone testauksen ePortfolion parissa. ePortfolion visuaalinen dokumentointi opiskelijan edistymisestä collegessa oli valaiseva. Ansioituneita opiskelijoita arvostettiin ja he saivat tarvittavaa tukea saavuttaakseen päämääränsä. Oppiminen oli tehty näkyväksi. (Johnsen, Heidi, hakupäivä 14.11.2013.)

LaGuardian Community Collegen hallintohenkilöstö ymmärsi, että opiskelijat hyötyivät kattavasta arvioinnista, minkä ePortfolio mahdollisti. He päättivät investoida koulutuksiin, tietokoneluokkiin ja tukihenkilöstöön. LaGuardian ePortfolion käytännön tavoitteena on ollut yhdistää kolme ePortfolion tavoitetta: arviointi, työ ja oppiminen.

Nämä tavoitteet he saivat yhdistettyä yhdeksi integroitavaksi LaGuardian- ePortfolioksi monipuolisen ePortfolion rakenteen ja pedagogiikan avulla. ePortfolioiden käyttö onkin kasvanut räjähdysmäisesti Yhdysvalloissa viimeisen 5-vuoden aikana, eikä sen kasvu rajoitu vain oppilaitoksiin. (Johnsen, hakupäivä 14.11.2013; ePortfolios: What, Why, and How, hakupäivä 14.11.2013.)

LaGuardian opettaja Heidi L. Johnsen kertoo, että 7-vuoden työskentely ePortfolion parissa on näyttänyt, kuinka suurella potentiaalilla he ovat auttaneet opiskelijoita sisäistämään ja tunnistamaan oman oppimisensa. ePortfolio tarjoaa laajemman yleisön, minkä kanssa opiskelija voi jakaa elämäänsä ja samalla se tarjoaa opiskelijoille tärkeän väylän tulla kuulluksi ja nähdyksi. (Johnsen, hakupäivä 14.11.2013.)

Kun oppilaat tekevät ja jakavat portfolioitaan itselleen ja muille, ovat he tehneet jo oppimisensa näkyväksi. Se antaa myös opiskelijalle mahdollisuuden juhlia uutta elämäkokemustaan, kun hän on oppinut ja tuottanut jotain uutta. Tällainen oppiminen on todennäköistä, jos opiskelijoilla on selkeä tarkoitus ja tavoite ePortfolion käytössä. (Johnsen, hakupäivä 14.11.2013.)

LaGuardian opiskelijoilta kysyttiin "Kuinka paljon kokemuksenne tällä kurssilla edesauttoivat teitä ymmärtämään omaa tietämystä, taitoa ja henkilökohtaista kehitystä?". 80 prosenttia ePortfolion käyttäjistä vastasivat joko "jonkin verran" tai "erittäin paljon". Kun taas opiskelijoista, jotka eivät käyttäneet ePortfoliota, oli samaa mieltä vain 68 prosenttia. Tätä eroa seliteltiin sillä, että kun olet käymässä jotain kasvuprosessia läpi, et huomaa sitä silloin, koska se tapahtuu hitaasti, mutta kun katsot asiaa taaksepäin, silloin todella ymmärrät mikä on muuttunut ja kuinka erilainen sinä olet. ePortfolio mahdollisti tämän kasvun näkemisen. (ePortfolios: What, Why, and How, hakupäivä 14.11.2013.)

Näiden 7-vuoden aikana LaGuardian Community College:ssa oli myös käynyt hyvin selväksi se, että ePortfolio alustan täytyy olla hyvä ja toimiva, huoliteltu. Ja sen täytyy

palvella opiskelijoita ja opettajia, jotta he saavat kaiken materiaalin sisällytettyä ePortfolioon. Oikealla teknologialla ja oikealla opetuksella ei saada enää opiskelijan oppimista ja osaamista näkyväksi, vaan nyt se alkaa säihkymään. (Johnsen, hakupäivä 14.11.2013.)

2.1 Portfolio

Portfolio on henkilökohtainen esittely omasta osaamisesta ja asiantuntijuudesta. Siinä on hyvä tuoda esiin omat kehittämishaasteet sekä kehittämistavoitteet, omien vahvuuksien lisäksi. Portfoliosta tulee myös jokaisen oma persoonallisuus esiin. (Portfolion määrittelyä, hakupäivä 14.11.2013.)

Portfolioita voi olla useammanlaisia. Niitä ovat muun muassa kasvuportfolio, näyteportfolio ja arviointiportfolio. Kasvuportfolioon kootaan oppijan osaamisen kasvu ja muutos tietyllä ajanjaksolla. Se tavallaan seuraa oppijan kehitystä tietyllä osaamisalueella. Näyteportfolio taas esittelee oppijan osaamisen esimerkiksi lukukauden lopussa. Siinä kerätään vuoden oppimisen parhaat otokset yhdeksi kokonaisuudeksi. Tätä portfolioa voidaan käyttää myös työpaikkahakemukseen liitettävänä osaamisen näyttäjänä. Arviointiportfoliossa dokumentoidaan oppijan osaaminen ja saavutukset arviointia varten. Se arvioi oppijan kehittymisen standardeihin tai kriteereihin nähden, eli toisin sanoen sillä saadaan oppijat laitettua paremmuusjärjestykseen. (Sähköistä osaamisesi, hakupäivä 15.03.2013.)

Hyvä portfolio sisältää pohdintaa omista tavoitteista, omia näkemyksiä tieteenalasta, pohdintaa tutkimuksen tekemisestä, perusteluita valinnoille, kerrontaa harrastuksista, kielitaidoista ja työkokemuksesta, arvioita ja palautteita sekä itseltä että opettajilta, tutoreilta ja ohjaajilta, sekä lisäksi pohdintaa tulevaisuuden visioista. (E-portfolioon käsikirja opiskelijalle, hakupäivä 20.2.2013.)

2.2 ePortfolio

Sähköinen portfolio eli ePortfolio on digitaalinen työkansio, jonka luominen ja ylläpitäminen tapahtuu tietoverkon avulla. Dokumenttien muokattavuus, hallinta ja säilyttäminen on helppoa ja nopeaa ePortfoliossa. ePortfolion helppo muokattavuus lisää myös sen käytön mielekkyyttä. ePortfolion jatkuva päivittäminen tuo portfolioille pitkäikäisyyttä ja sieltä näkee oppimisen ja osaamisen kehittymisen pitkältä aikaväliltä. ePortfolion yksi hyöty on se, että siitä voi helposti näyttää vain ne osat, jotka kulloinkin ovat oleellisia tai jotka halutaan näkyvän julkisesti. Helppoudella on myös vaaransa, sillä toisten kuvia ja tekstejä on helppo lainata, tekijänoikeuksista välittämättä.

Oppimiseen liittyvien saavutusten ja opinnäytteiden säilyttäminen ja järjestyksessä pitäminen on helppoa ePortfoliossa. ePortfoliossa voidaan myös säilyttää ja ylläpitää omaa ansioluetteloa ja henkilökohtaisia suunnitelmia esimerkiksi opintosuunnitelmia. ePortfolio auttaa näkemään oman elinikäisen oppimisen ja oman osaamisen kehittämisen perspektiivistä. Se myös lisää opiskelijan vastuunottoa opinnoistaan. Portfolio kertoo muille mikä on oppijalle tärkeää ja miten hän kehittyy esimerkiksi opintojensa aikana. Tärkeintä ei ole itse portfolion tekeminen vaan kaikki se pohdiskelu ja arviointi, mitä joutuu portfoliota työstäessä tekemään. ePortfolio on tuottavaa ja dokumentoivaa oppimista. (E-portfolion käsikirja opiskelijalle, hakupäivä 20.2.2013; ePortfolios: What, Why, and How, hakupäivä 14.11.2013.)

ePortfolion kautta muun muassa oppilaan oma oppiminen ja ammattiin kasvu tulee entistä paremmin näkyväksi monipuolisen dokumentoinnin kautta ja varsinkin, jos dokumentointiin käytetään tekstin ohella vielä multimediaa ja kuvia.

Opiskelijan on myös helppo yhdistää ePortfolioon kaikki oppimansa. Oli se sitten kertynyt opinnoista, harrastuksista tai työharjoittelusta. On myös huomattu, että ePortfolion käyttö lisää oppilaan sitoutuvuutta opiskeluun. (Digitaalisuuden etuja, hakupäivä 20.2.2013; Rousselle, Eric, hakupäivä 01.12.2013)

2.2.1 Mahara

Mahara on avoin, joustava ja muokattavissa oleva ePortfolio, joka tarjoaa turvallisen Internet-ympäristön niin opiskelijoille kuin oppilaitosten henkilökunnallekin tietotaitojensa näyttämiseen ja kehittymisensä seurantaan. Se on henkilökohtainen oppimisympäristö maustettuna sosiaalisella verkostoitumisella, minkä avulla voit kerätä, analysoida ja jakaa saavutuksiasi ja kehittymistäsi verkossa, omilla ehdoilla.

Te Reo -Maorissa Mahara tarkoittaa ”ajatella” tai ”ajatus”.

Mahara perustettiin vuonna 2006. Mahara projekti alkoi yhteisyrityksen rahoittamana, johon kuuluivat Uuden Seelannin korkeakouluaste komission e-oppimisen yhteistyön kehitysrahasto (eCDF), sekä Massey University, Auckland University of Technology, Avoin AMK Uusi-Seelanti, ja Victoria University Wellington.

Jatkuvan kehityksen on mahdollistanut Uuden Seelannin opetusministeriön ja Mellon säätiön varojen tuet. (Mahara 2013, hakupäivä 14.01.2013; Rousselle, hakupäivä 01.12.2013.)

Ensimmäinen ohjaava periaate Mahara ePortfolion kehityksessä oli, että se on oppijakeskeinen, henkilökohtainen oppimisympäristö. Mahara on itsenäinen sovellus, joka voidaan integroida laajempaan virtuaaliseen oppimisympäristöön esimerkiksi Moodle- tai Optima-oppimisympäristöön. (Mahara 2013, hakupäivä 14.01.2013.)

2.2.2 Kyvyt.fi

Kyvyt.fi on suomalaisille oppilaitoksille, koulutusalan organisaatioille ja työelämän sidosryhmille tarkoitettu toimintavarma ja kustannustehokas ePortfolio-palvelu. Kyvyt.fi on Discendumin kehittämä ja ylläpitämä SAAS-palvelu (Software As A

Service). Palvelu on toteutettu Maharan avoimen lähdekoodin sovelluksen pohjalta. Se voidaan myös integroida helposti Moodle- ja Optima-oppimisympäristöön.

Kyvyt.fi tarjoaa myös monipuoliset työkalut oman ePortfolion rakentamiseen ja kehittämiseen verkossa. Käyttäjä voi muun muassa luoda oman ansioluettelon tai dokumentoida omaa osaamistaan oppimispäiväkirjan kautta. Kyvyt.fi:n käyttäjä voi verkostoitua ja julkaista tuotoksiaan kenelle haluaa. Palvelun avulla opettajat sekä opinto- ja työpaikkaohjaajat voivat tukea, ohjata ja arvioida opiskelijoita tai harjoittelijoita. Lisäksi se tarjoaa helppokäyttöisen työkalun oppilaitosten sekä oppilaitosten ja työelämän väliseen yhteistyöhön. Kyvyt.fi:n avulla voidaan muun muassa hoitaa näyttötutkinnon ja työharjoittelun ohjaus. (Kyvyt.fi, hakupäivä 15.03.2013; Rousselle, hakupäivä 01.12.2013; Discendum, hakupäivä 01.12.2013.)

2.3 ePortfolio vai paperiportfolio

ePortfolion etuja verrattuna perinteiseen paperiportfolioon ovat monipuolisemmat julkaisukanavat sekä monipuolisemmat tavat tallentaa osaamista. ePortfoliota on helpompi muokata ja sen saaminen näkyväksi on helpompaa. Voit itse päättää mitä, milloin ja kenelle ePortfoliosta näytät. Kun aikaisemmin kiikutit paperiportfoliota kainalossa mukana ja esittelit sitä esimekiksi työhaastattelussa, niin nyt tämä kaikki ja paljon enemmän on verkossa aivan kaikkien ulottuvilla, joille olet luvan antanut. ePortfoliolla saat näin ollen enemmän näkyvyyttä omalle osaamisellesi, kun se ei ole piilotettuna perinteiseen paperikansioon.

2.4 ePortfolio oppimisen tukena

ePortfoliota työstäessä opiskelija oppii paremmin tiedostamaan kykyjään, omien tavoitteiden saavuttamista ja näkee oman edistymisensä konkreettisesti. Esimerkiksi työharjoittelussa oleva opiskelija voisi tehdä ePortfolioon arvioinnin omasta oppimisesta

harjoittelussa ja pohtia samalla omia tavoitteitaan. Se olisi hyvä mahdollisuus asettaa tavoitteita harjoittelulle ja miettiä etukäteen, millainen harjoittelupaikka tukisi omia oppimistavoitteita. Tavoitteiden asettelu edesauttaa opiskelijaa motivoitumaan paremmin työharjoitteluun. Opiskelija voi myös hyödyntää ePortfoliotaan työpaikan etsimisessä. Näin ollaan taas saatu oppimista ja osaamista näkyväksi. (Portfolio harjoittelun tukena, hakupäivä 26.2.2013; Rousselle, hakupäivä 01.12.2013.)

2.4.1 ePortfolion visuaalisuus

Aloin pohtimaan, onko ePortfolion ulkoasulla merkitystä. Kun internetin käyttäjät selailevat web-sivustoja, niin millä perusteella he tekevät lukemispäätöksensä ja mikä on se asia mikä heidät saa pysähtymään jollekin www-sivulle. Toisaalta taas samaa voitaisiin miettiä käänteisesti, että miksi jotku www-sivut jäävät lukematta, vaikka aihe olisikin mielenkiintoinen. Tähän on helppo vastaus, se on ensivaikutelma. Ensivaikutelma, joka tulee, -sekunnin murto-osassa-, www-sivujen ulkoasusta. Tämän ensivaikutelman perusteella tehdään valintoja. Joten kyllä, ulkoasulla on merkitystä.

Internetissä selaileminen on luonteeltaan nopeaa, joten päätös lukemisesta tehdään silmänräpäyksessä. Monet menestyneet ja kiinnostavat sivut ovat visuaalisesti mielenkiintoisia. On merkitystä, ovatko sivut tyylikkäitä ja tasapainoisia vai sekavat ja täynnä informaatiota. Toisaalta taas liian vaatimattomat ja mitäänsanomattomat sivut voivat myös karkottaa lukijat. (Linnankylä, Kankaanranta & Bopry, 1999, 56.)

3 KUINKA MAHARAA HYÖDYNNETÄÄN KEMI-TORNION AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Tutkimuksen vertailukohteena piti olla muutama muu ammattikorkeakoulu, joissa käytetään Maharaa. Heiltä en kuitenkaan saanut mitään vastausta kysymyksiini, joten vertailua en pystynyt tekemään. Päätin tutkia asiaa vain Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opetushenkilökunnan kokemusten perusteella.

Tutkimuksen tein verkkokyselynä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilökunnalle. Tutkimuksessa kysyin viisi kysymystä, koskien Maharan käyttöä opetuksessa. Verkkokyselyn toteutin google drive:n lomakkeella. Kyselyn tulokset sain automaattisesti suoraan laskentataulukkoon jäsennehtynä. Tämä helpotti vastauksien jatkokäsittelyä.

3.1 Verkkokysely

Toteutin verkkokyselyn google drive:n lomakkeella. Lähetin verkkokyselyn, toukokuussa 2013 sähköpostilla Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilöstölle. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilöstöön kuuluu 300 työntekijää eri toimialoilta ja yhteisistä palveluista. Näitä ovat tekniikka, kaupan ja kulttuurin ala, sosiaali- ja terveysala, hallintopalvelut, kirjasto, eOppimiskeskus, haku ja opintotoimisto, sekä TKI-palvelut. Vastauksia sain vain 12. Muistutin kyselystä uudella sähköpostilla, mutta se ei lisännyt vastauksien määrää.

Kokosin verkkokyselyyn viisi kysymystä. En halunnut tehdä vastaamisesta aikaa vievää, joten siksi päädyin vain muutamaaan kysymykseen. Kysymykset tulisivat kuitenkin pääosin olemaan sellaisia, ettei vastaukseksi riittä yksi tai kaksi sanaa. Alla esittelen kysymykset.

1. Käytätkö Maharaa opetuksessa?
2. Mihin tähtäätte Maharan käytöllä?
3. Voisiko Maharan käyttöä mielestänne lisätä opetuksessa? (perustele)
4. Mitä hyötyä näette Maharan käytöstä?
5. Kuinka hyödynnätte opetuksessa Maharaa eli ePortfoliota?

Seuraavaksi käyn läpi verkkokyselyn kysymykset tarkemmin ja kerron saaduista vastauksista ja tuloksista.

3.1.1 Kuinka moni käyttää Maharaa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa?

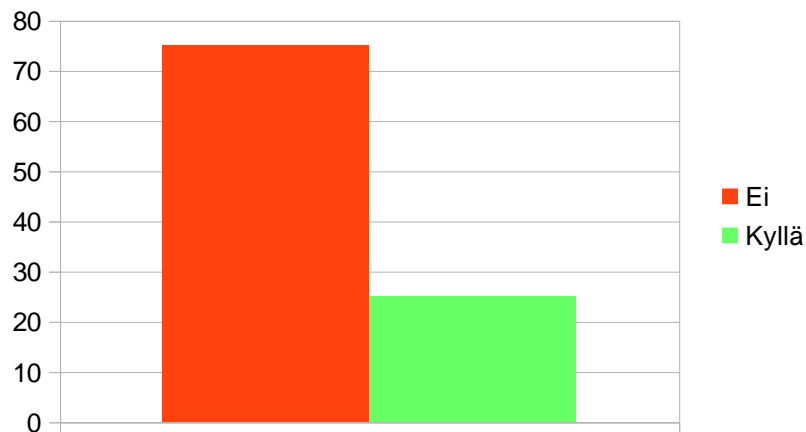
Verkkokyselyn ensimmäisellä kysymyksellä halusin nähdä, kuinka moni vastaajista käyttää Maharaa ja vastaavasti, kuinka moni ei käytä. Tämä kysymyshän oli, että käytätkö Maharaa opetuksessa.

Laskin prosentuaalisesti, kuinka moni vastaajista käyttää Maharaa opetuksessa (Kuvio 1). Kuten kuvioista näkee, niin aika pieni osa vastaajista hyödyntää Maharaa opetuksessa, vain kolme kahdestatoista vastaajasta.

Vastaajat, jotka eivät käyttäneet Maharaa, kertoivat syitä miksi eivät sitä käytä. Näitä olivat muun muassa ajanpuute, ei ole ollut tarvetta, osaamattomuus. Eli useiden eri järjestelmien vuoksi ei ole ollut aikaa tutustua kaikkiin tarjolla oleviin ohjelmiin ja näin ollen myös ehkä hyviä ja käytännöllisiä ohjelmia on jäänyt käyttämättä.

Osa näki paljonkin mahdollisuuksia Maharan käytössä, mutta eivät osanneet sitä käyttää. Työn tahti ja tempo nopeutuvat koko ajan ja työ on asiasta ja tehtävästä toiseen hyppimistä. Mahara ehkä auttaisi opetuksen aikataloudellisempaan ajankäyttöön. Eräs vastaaja ei myöskään pitänyt Maharan käyttöä tärkeänä, koska hänellä oli vain muutama kurssi pidettävänä.

Jopa 16 prosenttia vastaajista eivät tienneet, mikä Mahara on.

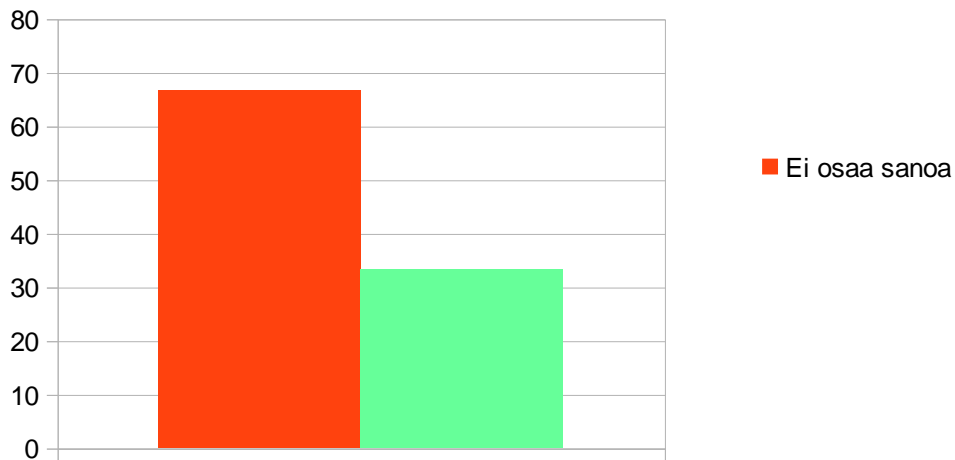

Kuvio 1. Käytätkö Maharaa opetuksessa?

3.1.2 Mihin Maharan käyttäjät tähtäävät Maharan käytöllä?

Toisella kysymyksellä halusin nähdä miksi he käyttävät Maharaa ja näkevätkö he Maharan mahdollisuudet suurempana kokonaisuutena. Kysymyshän kuului, mihin tähtäätte Maharan käytöllä. Jaoin vastaukset karkeasti kahteen osaan: en osaa sanoa ja vastasi jotain (Kuvio 2).

Maharan käyttäjät näkivät muun muassa, että sen käyttäminen voisi tehostaa oppimista ja opettajan työtä. He ymmärsivät myös, että oppimisesta tulee silloin vastuullisempaa ja Maharaa voidaan hyödyntää vielä valmistumisen jälkeenkin. Maharalla oli myös helppo hallita kokonaisuuksia.

Kuvio 2. Mihin tähtäätte Maharan käytöllä?

3.1.3 Voita isiinko Maharan käyttöä lisätä opetuksessa?

Kolmannella kysymyksellä halusin nähdä opetushenkilökunnan halukkuutta käyttää Maharaa ja näkevätkö he Maharan mahdollisuudet opetuksessa. Kysymyshän meni näin, että voisiko Maharan käyttöä mielestänne lisätä opetuksessa.

Jaoin vastaukset kolmeen osaa, kyllä, ei ja jätti vastaamatta. Laskin tuloksen jakauman prosentuaalisesti (Kuvio 3).

Puolet vastaajista olivat sitä mieltä, että Maharan käyttöä voitaisiin lisätä opetuksessa. Etuina nähtiin muun muassa, että opiskelija voi seurata Maharasta omaa oppimistaan, kehittymistään ja ammatillista kasvuaan. Vielä, kun saataisiin kaikki opettajat käyttämään Maharaa opetuksessa, opiskelijat näkisivät miten eri kurssit tukevat toisiaan ja auttaisi näin ollen opiskelijaa ymmärtämään oppimiaan asioita suurempana kokonaisuutena. Opiskelijat näkisivät kuinka opitut asiat linkittyvät toisiinsa ja näin heidän tietämys syvenee ja laajenee. Kun opiskelija laittaa Maharan sivut näkymään kaikille, auttaa se myös yhteisöllisempään tekemiseen, opiskelijat oppisivat toistensa töistä. He voisivat muun muassa kommentoida toistensa töitä ja saada niistä palautetta.

Kuvio 3. Voisiko Maharan käyttöä mielestänne lisätä opetuksessa?

3.1.4 Mitä hyötyä Maharan käytöstä on?

Neljännellä kysymyksellä halusin saada tietää miten opetushenkilökunta näkee ja kokee Maharan opetuksessa.

Vastaajat, jotka käyttivät Maharaa opetuksessa, olivat ymmärtäneet Maharan mahdollisuudet opetuksessa ja ymmärsivät sen tuomat edut niin opettajalle kuin opiskelijallekin.

Opiskelija voi heti opiskelun alusta lähtien kerätä Maharaan opiskelusta syntyviä tuotoksiaan esimerkiksi tehtäviä, projekteja, mediaa ja kirjoittaa blogia. Opiskelijan keräämä sisältö on helposti nähtävissä ja luettavissa Maharasta. Etuina nähtiin myös Moodlen yhteys Maharaan. Moodleen palautetut tehtävät oli helppo siirtää Maharaan

talteen. Kaikki tuotokset ovat siis yhdessä paikassa, mistä ne löytyvät myöhemmin käytettäväksi esimerkiksi työnhaussa. Näin ollen myös sähköpostin kuormitusta ja paperin kulutusta saataisiin pienemmäksi. Maharasta opettaja myös näkee opiskelijan osaamisen kehittymisen ja osaa antaa täsmäapua kehitystä kaipaavissa osa-alueissa. Opiskelijat oppivat Maharaa käyttämällä parempaan viestintään ja arviointikykyyn. Näin ollaan saatu jo opiskelijan osaaminen ja kehittyminen näkyväksi.

3.1.5 Kuinka opettajat hyödyntävät Maharaa?

Viidennellä kysymyksellä halusin tietää miten ja mihin opettajat käyttävät Maharaa.

Maharaa käytettiin oppimistehtävien tallennuspaikkana, jakamispaikkana sekä tulosten esittelemiseen. Oppilaat tanllensivat muun muassa projektituotoksiaan Maharaan ja sieltä niitä oli helppo käsitellä koulutunneilla. Opettaja esimerkiksi pystyi helposti näyttämään oppilaan hyviä ratkaisuja muille oppilaille.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Työni tavoitteena oli tutkia Maharan käyttöä opetuksessa. Kuinka Maharaa hyödynnetään Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa ja kuinka sitä hyödynnetään muissa ammattikorkeakouluissa. Tarkoitukseni oli ensin saada vertailukohde tutkimalla Maharan käyttöä muissa ammattikorkeakouluissa, mutta kun en saanut ainuttakaan vastausta heiltä, jouduin hieman muuttamaan tavoitetta.

Uutena tavoitteena oli tutkia Maharan käyttöä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa ja sitä myöten saada tietoa, kuinka Maharaa nykyään käytetään ja hyödynnetään opetuksessa ja voitaisiinko sen käyttöä lisätä ja kuinka Maharaa voitaisiin käyttää paremmin oppimisen tuloksien näkyväksi tekemiseen. Lähetin verkkokyselyn Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun henkilöstölle eli noin 300:lle henkilölle. Vastauksia sain kokonaisuudessaan vain 12.

Verkkokyselyn vastaukset olivat moninaisia. Osa käyttäjistä oli aktiivisia Maharan käyttäjiä. He ymmärsivät Maharan käytön edut ja osasivat hyödyntää sitä monipuolisesti opetuksessa. Yksi osa vastaajista ei tiennyt mikä Mahara on. Sitten oli myös vastaajia, jotka tiesivät ohjelman, mutta eivät sitä käyttäneet. Syitä olivat kiire ja osaamattomuus. Ei ollut aikaa opetella uuden ohjelman käyttöä, vaikka halukkuutta olisi ollutkin. He kaipasivat siihen tukea.

Olisiko mahdollista ja aiheellista pitää opettajille koulutus Maharan käytöstä tai järjestää esimerkiksi seminaari aiheesta? Näin ehkä saataisiin Maharan käyttäjiä lisää ja tämä taas tarkoittaisi sitä, että opiskelijat saisivat kerättyä enemmän materiaalia Maharaan. Näin myös saataisiin keskitettyä kaikki opiskelun tuotokset yhteen paikkaan, mistä ne löytyisivät helposti ja ovat käytettävissä aina, olit sitten kotona tai koulussa. Maharan etuna myös se, että tallennetut materiaalit eivät katoa esimerkiksi kurssin

päätyttyä. Oppilaan oma oppiminen ja osaaminen tulee kuin itsestään näkyväksi opintojen ohella.

Mielestäni ePortfolio täytyisi integroida systemaattisesti osaksi opintoprosessia. Tämä palvelisi niin opettajaa kuin opiskelijaakin koko opintoprosessin ajan. Se selkeyttäisi toimintaa kokonaisvaltaisesti, kun kaikilla opettajilla olisi sama toimintatapa Maharan suhteen, sen käyttö kuuluisi kiinteästi jokaiseen kurssiin.

Voitaisiin myös miettiä, onko tentti ainoa tapa näyttää oma osaamisensa kursseilla. Mielestäni ePortfolio toisi kokonaisvaltaisemmin ja paremmin esiin oppilaiden tietotaidon ja osaamisen. Se myös motivoisi opiskelijaa käyttämään ja hyödyntämään Maharaa paremmin.

Hämeenlinnan ammattikorkeakoulu on tehnyt uuden strategisen valinnan. Siellä osaaminen ja tekeminen viedään suoraan Kyvyt.fi -ePortfolioon. Heillä ePortfolio on jatkossa käytössä kaikilla osa-alueilla ja eportfolio on tullut pakolliseksi osaksi opiskelua. Tämä voisi olla myös Maharan tulevaisuus Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa.

Omasta opiskelukokemuksesta voin kertoa, että Mahara jäi opintojen puolesta melko tuntemattomaksi käsitteeksi Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa ja sitä ei käytetty juuri lainkaan koulutuksen aikana. Muistelisin, että yhden ainoan kerran olen Maharaan tutustunut koko opiskeluaikana ja sekin oli opintojen loppupuolella.

LÄHTEET

- Anttila, Pirkko. 1998. Tutkimuksen taito ja tiedonhankinta. Hakupäivä 3.12.2013
 <http://www.metodix.com/fi/sisallys/01_menetelmat/01_tutkimusprosessi/02_tutkimisen_taito_ja_tiedon_hankinta/09_tutkimusmenetelmat/21_survey_eli_kyselytutkimus>
- Discendum. Kyvyt.fi. Hakupäivä 01.12.2013.
 <http://www.discendum.com/uploads/esitteet/Kyvyt_fi_esite.pdf>
- Digitaalisuuden etuja. Tampereen yliopisto 2011. Hakupäivä 20.2.2013.
 <<http://www15.uta.fi/projektit/yhtis/ePortfolio/lukuIII.htm>>
- E-portfolion käsikirja opiskelijalle 2013. Tampereen yliopisto. Hakupäivä 20.2.2013.
 <http://www15.uta.fi/projektit/yhtis/ePortfolio/kasikirja_opiskelijoille.htm>
- ePortfolios: What, Why, and How. University of Waterloo. 2013. Hakupäivä 14.11.2013
 <<https://uwaterloo.ca/centre-for-teaching-excellence/resources/integrative-learning/eportfolios-what-why-and-how>>
- Heinonen, Jarmo. Tutkimusote. Hakupäivä 01.04.2013.
 <https://opko.laurea.fi/video/Tutkimusote/Jarmo_Heinonen.pdf>
- Hirsijärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Otavan kirjapaino Oy.
- Johnsen, Heidi. 2012. Making Learning Visible with ePortfolios: Coupling the Right Pedagogy with the Right Technology. Hakupäivä 14.11.2013.
 <<http://www.theijep.com/pdf/IJEP84.pdf>>
- Kananen, Jorma. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Juvenes Print.
- Kova, Sirpa & Pietikäinen. Osaaminen näkyväksi e-portfolion avulla?. Virpi 2011. Hakupäivä 15.1.2013.
 <<http://osaavasiikalatva.wordpress.com/2011/12/02/hello-world/>>
- Kyvyt.fi 2013. Hakupäivä 15.03.2013.
 <<https://kyvyt.fi/>>

Linnankylä, Pirjo & Kankaanranta, Marja & Bopry, Jeanette 1999. Portfolios on the web. Jyväskylän yliopistopaino.

Mahara 2013. Hakupäivä 14.01.2013.

<<https://mahara.org>>

McArdle, Felicity. 2010. Preparing Quality Teachers: Making learning visible. Hakupäivä 14.11.2013.

<<http://ro.ecu.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1485&context=ajte>>

Portfolio harjoittelun tukena. Tampereen yliopisto. Hakupäivä 26.2.2013.

<<http://www15.uta.fi/projektit/yhtis/ePortfolio/lukuV.htm>>

Portfolion määrittelyä. Verkkoveräjä 02.10.2013. Hakupäivä 14.11.2013.

<peda.net/veraja/jyu/ac/all/portfolio/pofoopas>

Rousselle, Eric. ePortfolio-palvelu. Hakupäivä 1.12.2013.

<<http://opko.laurea.fi/opas/Optima/portfolio.pdf>>

Räsänen, Henrik. 2013. Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät. Hakupäivä 25.11.2013.

<http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/koulutus/Ylempi_AMK_tutkinto/kudos/menetelmat/4_Kvalitatiiviset_tutkimusmenetelmaet.pdf>

Signaali 2013. Sähköistä osaamisesi - Miten portfolio voi tukea oppimista?. Hakupäivä 15.03.2013.

<<http://blogs.helsinki.fi/signaali-blogi/2010/02/02/sahkoista-osaamisesi-%E2%80%93-miten-portfolio-voi-tukea-oppimista/>>